

**ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดมาตรการในการเยียวยาความเสียหายอันเกิดจาก
โรงงานไฟฟ้าใหม่และเกิดสารเคมีรั่วไหล : ศึกษากรณีโรงงานไฟฟ้าใหม่
อำเภอแกลง จังหวัดระยอง¹**

สมพจน์ ศรีชล²

จากการศึกษาในปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดมาตรการในการเยียวยาความเสียหายอันเกิดจากโรงงานไฟฟ้าใหม่และเกิดสารเคมีรั่วไหล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงหลัก แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเยียวยาความเสียหาย และวิเคราะห์ถึงปัญหาการพิจารณาในเรื่องของค่าเสียหาย และการเยียวยาว่ามีการกำหนดความรับผิดชอบของผู้ก่อความเสียหาย และการกำหนดมาตรการในการเยียวยาให้แก่ผู้ที่ได้รับความเสียหาย เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวในปัญหาทางกฎหมายในการเยียวยาความเสียหายให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับการเยียวยาแก่ผู้ที่ได้รับความเสียหายมากยิ่งขึ้น โดยตามกรณีศึกษานี้ ได้เกิดเหตุการณ์ไฟฟ้าไหม้โรงงานแห่งหนึ่งซึ่งสร้างผลกระทบต่อผู้อาศัยในบริเวณใกล้เคียงทั้งยังส่งกลิ่นสารเคมีอยู่ในพื้นที่ดังกล่าว จนนำไปสู่การเข้าตรวจสอบโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ และการดำเนินคดีทางศาล ซึ่งแยกผู้ที่ได้รับความเสียหายเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทแรก ผู้เสียหายที่เป็นเอกชน จะเป็นการฟ้องคดีโดยอาศัยสิทธิตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 ในเรื่องละเมิดและตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 มาตรา 96 ในเรื่องความรับผิดจากการแพร่กระจายของมลพิษจากแหล่งกำเนิดมลพิษ ประเภทที่สอง ผู้เสียหายที่เป็นหน่วยงานของรัฐ จะเป็นการฟ้องโดยอาศัยสิทธิตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 มาตรา 97 ในเรื่องของความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นของรัฐ หรือสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ส่งผลให้ระหว่างการฟ้องคดีของผู้เสียหายที่เป็นเอกชนกับผู้เสียหายที่เป็นหน่วยงานของรัฐอาจมีลักษณะแตกต่างกัน

จากการศึกษาประเด็นปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดมาตรการในการเยียวยาความเสียหายอันเกิดจากโรงงานไฟฟ้าใหม่และเกิดสารเคมีรั่วไหล พบว่าในการพิจารณาถึงความเสียหายที่เกิดขึ้น เพื่อใช้ในการคำนวณค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ที่ได้รับความเสียหายนั้น ยังไม่มีบทบัญญัติกฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ ประกอบกับในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 ได้กำหนดไว้เพียงแต่บทบัญญัติที่เกี่ยวกับความรับผิดทางแพ่งในคดีต่อสิ่งแวดล้อมเอาไว้ เช่น มาตรา 96 และมาตรา 97

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดมาตรการในการเยียวยาความเสียหายอันเกิดจากโรงงานไฟฟ้าใหม่และเกิดสารเคมีรั่วไหล : ศึกษากรณีโรงงานไฟฟ้าใหม่ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ประเสริฐ ดันศิริ และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.กัลยา ดันศิริ และรองศาสตราจารย์สุรินทร์ รัตนวราห

²นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง (วิทยาเขตบางนา)

แต่ไม่ได้มีหลักเกณฑ์และวิธีการในเรื่องของคำนวณค่าเสียหายไว้อย่างชัดเจน ทำให้การพิจารณาในเรื่องความเสียหายต้องนำหลักกฎหมายลักษณะละเมิดแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่เป็นกฎหมายพื้นฐานนำมาปรับใช้กับกรณีดังกล่าว ซึ่งไม่สามารถนำมาปรับใช้กับความเสียหายที่เกิดขึ้นอันเป็นผลมาจากโรงงานไฟไหม้และเกิดสารเคมีรั่วไหลได้อย่างเหมาะสม เพราะในคดีละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 438 เพียงแต่กำหนดให้การชดเชยค่าสินไหมทดแทน ก็เพื่อให้เพียงพอที่จะทำให้ผู้เสียหายกลับคืนสู่สภาพที่เสมือนหนึ่งว่าไม่มีการกระทำละเมิดเกิดขึ้น จะเห็นได้ว่า ในความเสียหายต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดี ในความเสียหายต่อสุขภาพของบุคคลก็ดี ไม่สามารถพิสูจน์ด้วยพยานหลักฐานให้เห็นได้โดยประจักษ์ จึงทำให้ในประเด็นในค่าเสียหายส่วนนี้ ศาลย่อมอาจใช้ดุลพินิจในการกำหนดลดค่าเสียหายลงได้ นอกจากนี้ยังพบว่าประเด็นในเรื่อง การกำหนดค่าเสียหายในอนาคตตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 444 วรรคสอง ได้กำหนดให้อำนาจศาลที่จะสงวนสิทธิที่จะแก้ไขคำพิพากษานั้นภายในระยะเวลาสองปีก็ได้ นั่น ซึ่งระยะเวลาที่ความเสียหายอาจจะยังไม่ปรากฏแน่ชัดภายในระยะเวลาดังกล่าวอยู่ดี ย่อมทำให้การดำเนินคดีของผู้ที่ได้รับความเสียหายต้องใช้วิธีการประมาณความเสียหายเข้าไปในคดี

ประเด็นปัญหากฎหมายต่อมา การฟ้องคดีที่เกิดจากความเสียหายกรณีโรงงานไฟไหม้และสารเคมีรั่วไหลนั้น พบว่า เมื่อเกิดข้อโต้แย้งสิทธิหรือหน้าที่ระหว่างบุคคลเกิดขึ้น ผู้ได้รับความเสียหายต้องดำเนินการฟ้องคดีต่อศาล เพื่อให้รับความรับรองสิทธิของตนที่มีอยู่ ในกรณีผู้เสียหายที่เป็นเอกชนเป็นผู้ฟ้องคดีเอง และการพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามประเด็นที่ได้กล่าวอ้างว่า การกระทำของจำเลยที่ได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ เป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ รวมไปถึงต้องพิสูจน์ถึงเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล (Causation) จึงต้องไปตามหลักเกณฑ์ในเรื่องของการพิสูจน์ตามหลักกฎหมายพยานหลักฐาน ที่ว่า “ผู้ใดกล่าวอ้างผู้นั้นมีภาระการพิสูจน์” ทำให้ผู้เสียหายที่เป็นเอกชนมีหน้าที่พิสูจน์ถึงการกระทำและผลของการกระทำของจำเลย ถึงแม้จะเป็นการฟ้องคดีตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 มาตรา 96 จะได้นำเอาหลักการความผิดโดยเคร่งครัด (Strict Liability) โดยผู้เสียหายไม่จำเป็นต้องพิสูจน์ถึงความจงใจหรือประมาทเลินเล่อของเจ้าของหรือผู้ครอบครองก็ตาม แต่อย่างไรก็ดี ผู้เสียหายหรือโจทก์ก็ยังคงมีหน้าที่พิสูจน์ว่า การกระทำของจำเลยครบองค์ประกอบภายนอกของบัญญัติดังกล่าวอยู่ดี กล่าวคือ โจทก์มีหน้าที่พิสูจน์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผลของจำเลย ส่วนการฟ้องคดีตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 มาตรา 97 เป็นบทบัญญัติที่จำกัดไว้เพียงรัฐเท่านั้นที่เป็นผู้เสียหายที่มีอำนาจฟ้องเรียกค่าเสียหายจากผู้ก่อให้เกิดความเสียหายได้ โดยไม่ได้เปิดช่องให้แก่ผู้เสียหายที่เป็นเอกชนในการที่จะเข้าใช้สิทธิเรียกร้องดังกล่าวได้ทั้งที่ความเป็นจริงแล้ว ผู้เสียหายที่เป็นเอกชนก็ได้รับผลกระทบจากการกระทำดังกล่าวด้วยเช่นเดียวกัน ด้วยเหตุดังกล่าวนี้นี้ ทำให้ผู้เสียหายที่เป็นเอกชน ต้องแบกรับภาระพิสูจน์ในข้อเท็จจริงให้เป็นไปตามกฎหมาย และต้องเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีเองทั้งหมด รวมไปถึงสิทธิในการดำเนินคดีบางประการยังถูกจำกัดสิทธิไว้ด้วยบทบัญญัติของกฎหมาย

ประเด็นปัญหาที่พบในเรื่องมาตรการเยียวยาภายหลังเกิดความเสียหายในกรณีโรงงานไฟไหม้และสารเคมีรั่วไหล พบว่า ภายหลังที่ศาลมีคำพิพากษาให้โจทก์ให้ชนะคดีแล้ว ย่อมกลายเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการบังคับคดี เพื่อให้ได้ชำระหนี้ที่เป็นส่วนหนึ่งของการเยียวยาความเสียหาย แต่ปัญหาในทางปฏิบัติแล้ว ส่วนใหญ่ลูกหนี้ตามคำพิพากษามีแนวโน้มว่าจะไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษา ทำให้ตกเป็นภาระของเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาที่จะต้องตรวจสอบหาทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา โดยต้องผ่านข้อจำกัดสิทธิต่าง ๆ ที่เป็นข้อมูลส่วนบุคคลของลูกหนี้ตามคำพิพากษาและไม่อาจเปิดเผยข้อมูลได้ ถือเป็นการยากสำหรับผู้ฟ้องคดีที่เป็นเอกชนในการตรวจสอบหาทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา เพื่อบังคับคดี ซึ่งตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 มาตรา 22 ได้กำหนดให้มีการจัดตั้ง “กองทุนสิ่งแวดล้อม” ขึ้นมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ ได้แก่ ส่วนราชการ ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจและเอกชน ในการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อการควบคุม บำบัด หรือขจัดมลพิษ สนับสนุนการดำเนินกิจการใด ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมสิ่งแวดล้อม ซึ่งรวมทั้งการสนับสนุนกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งขององค์กรเอกชนที่ได้จดทะเบียนเป็นองค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ จะเห็นได้ว่า วัตถุประสงค์ของกองทุนสิ่งแวดล้อมนี้ ไม่ได้ครอบคลุมถึงการคุ้มครองและเยียวยาแก่ผู้ที่ได้รับความเสียหายจากมลพิษโดยตรง

ประเด็นปัญหาประการสุดท้ายเกี่ยวกับการกำหนดมาตรการป้องกัน หรือควบคุมก่อนเกิดความเสียหายในกรณีโรงงานไฟไหม้และสารเคมีรั่วไหล พบว่า ตามกรณีศึกษาความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นมีผลกระทบเป็นวงกว้าง ทั้งแง่มุมเป็นอันตรายต่อทรัพย์สินที่เป็นของเอกชนและของรัฐ ยังรวมถึงที่เป็นอันตรายต่อร่างกายหรืออนามัยของประชาชนในบริเวณพื้นที่ดังกล่าว จึงควรต้องกำหนดเป็นมาตรการในเชิงของการป้องกันหรือควบคุมเอาไว้ ซึ่งตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 มาตรา 51 คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ชำนาญการให้ทำหน้าที่รายงานประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และตามมาตรา 7 ได้กำหนดรับรองสิทธิขององค์กรเอกชนเฉพาะที่ได้จดทะเบียนเป็นองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมกับกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมแล้วเท่านั้น ที่จะมียุทธวิธีได้รับการช่วยเหลือหรือสนับสนุนในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมจากทางราชการ รวมทั้งสิทธิในการเสนอความคิดเห็นได้ จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติดังกล่าว ยังไม่ได้เปิดช่องให้แก่ประชาชนทั่วไปที่จะเสนอแนะความเห็นได้ แต่อย่างใด คงกำหนดไว้เพียงให้สิทธิในการรับรู้ข่าวสารจากทางราชการที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเท่านั้น ทำให้มาตรการในการป้องกันหรือควบคุมดังกล่าว ยังไม่ครอบคลุมคลึงกับหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) นอกจากนี้แล้ว ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 ยังไม่ได้หลักการกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษ (Punitive Damages) มาใช้บังคับ ซึ่งหลักการนี้ ใช้สำหรับลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดให้ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม และเพื่อเป็นการลดอัตราการเกิดปัญหาในลักษณะตามกรณีศึกษา มิให้กระทำความผิดซ้ำอีก

จากการศึกษาค้นคว้าปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดมาตรการในการเยียวยาความเสียหายอันเกิดจากโรงงานไฟฟ้าใหม่และเกิดสารเคมีรั่วไหล ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดค่าเสียหายนั้น ในการพิสูจน์ถึงมูลค่าของความเสียหายที่เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 ควรเพิ่มเติม หลักเกณฑ์และวิธีการคำนวณค่าเสียหายลงไปด้วย เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการพิสูจน์ถึงความเสียหายที่เกิดขึ้น อาจใช้วิธีการตั้งผู้เชี่ยวชาญหรือในการเพิ่มหน้าที่ให้แก่ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในการศึกษาและจัดทำรายงานผลกระทบและประเมินความเสียหาย เพื่อใช้สำหรับประกอบดุลพินิจในการกำหนดค่าเสียหายของศาล

จึงควรให้แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 เป็นดังนี้

มาตรา 96 วรรคสาม จากเดิม “ค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหาย ซึ่งเจ้าของหรือผู้ครอบครองหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบตามวรรคหนึ่ง หมายความว่า ค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ทางราชการต้องรับภาระจ่ายจริงในการขจัดมลพิษที่เกิดขึ้นนั้นด้วย” โดยให้เพิ่มเติมในตอนท้ายว่า “...ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการคำนวณค่าเสียหาย เมื่อเห็นสมควร ศาลอาจขอให้ผู้เชี่ยวชาญหรือคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ จัดทำรายงานผลกระทบและประเมินความเสียหายก็ได้”

มาตรา 97 วรรคสอง “ค่าสินไหมทดแทนหรือความเสียหาย ตามวรรคหนึ่ง ให้นำบทบัญญัติ มาตรา 96 วรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

2) ปัญหาในเรื่องการกำหนดค่าเสียหายที่ยังไม่ปรากฏในขณะที่มีการยื่นฟ้องคดีนั้น ทำให้ความเสียหายที่ผู้เสียหายเพิ่งพบในภายหลังอาจจะไม่ได้รับการเยียวยาที่เหมาะสม และเพื่อไม่ได้ต้องเสียสิทธิเช่นว่านี้

ควรที่จะเพิ่มเติม พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 มาตรา 96 วรรคสี่ “ในเวลาที่ยื่นฟ้องคดี ให้ศาลมีอำนาจกำหนดค่าเสียหายในอนาคตหรือจะกล่าวว่ายังสงวนไว้ซึ่งสิทธิที่จะแก้ไขคำพิพากษาเกี่ยวกับค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายนั้นได้ ภายในระยะเวลาไม่เกิน 5 ปี ก็ได้”

3) ปัญหาเกี่ยวกับการฟ้องคดีในกรณีผู้เสียหายที่เป็นเอกชน เพื่อให้ได้รับความคุ้มครองตามสิทธิของตนตามที่กฎหมายนั้น เพื่อไม่ให้เกิดเป็นภาระหรือค่าใช้จ่ายแก่ผู้เสียหายที่เป็นเอกชน จึงควรเพิ่มช่องทางสำหรับการดำเนินคดีเอาไว้

จึงเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 มาตรา 97/1 “ในคดีที่หน่วยงานของรัฐเป็นโจทก์ ตามมาตรา 96 หรือมาตรา 97 ผู้เสียหายมีสิทธิที่จะเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนเพราะเหตุได้รับอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย สุขภาพอนามัย หรือทรัพย์สิน อันเป็นผลมาจากการกระทำความผิดของจำเลย ขอบที่จะยื่นคำร้องต่อศาลในระหว่างพิจารณา ขอบบังคับให้จำเลยชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่ตนก็ได้”

4) ปัญหาเรื่องมาตรการเยียวยาภายหลังเกิดความเสียหายนั้น ควรจัดให้มีวิธีการหรือหลักเกณฑ์ในการเยียวยาความเสียหายที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดการเยียวยาความเสียหายอย่างแท้จริง จึงควรที่จะต้องขยายกรอบของการใช้เงินในกองทุนสิ่งแวดล้อม ให้มีวัตถุประสงค์ครอบคลุมถึงปัญหาของเอกชนมากขึ้น

โดยการแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 มาตรา 23 “เงินกองทุนให้ใช้จ่าย เพื่อกิจการดังต่อไปนี้ ...” โดยให้เพิ่มเติมในตอนท้าย “... (6) ให้เป็นเงินค่าใช้จ่ายแก่ประชาชนที่ได้รับความเสียหายจากปัญหามลพิษในสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และอัตราในการจ่ายค่าเสียหายตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง”

5) ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดมาตรการป้องกันหรือควบคุมก่อนเกิดความเสียหายนั้น เนื่องจากความเสียหายที่เกิดขึ้นกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นปัญหาส่วนรวมมีทั้งเอกชนและรัฐเป็นผู้ที่ได้รับความเสียหายด้วยกัน ประกอบกับหลักการในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน ที่ควรจะต้องให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการป้องกันหรือควบคุมก่อนที่จะเกิดความเสียหายขึ้นในอนาคต กล่าวคือ ควรให้สิทธิแก่ประชาชนที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในขณะเดียวกันเพื่อให้การทำงานของรัฐมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จึงเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 มาตรา 51/8 วรรคหนึ่ง “ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติหรือคณะกรรมการผู้ชำนาญ มีหน้าที่จัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง และต้องเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว ให้แก่ประชาชนหรือชุมชนสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย”

มาตรา 51/8 วรรคสอง “ประชาชนหรือชุมชน ตามวรรคหนึ่ง มีสิทธิในการเสนอความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมดังกล่าวได้ หรือในกรณีที่มีความจำเป็นก่อนถึงรอบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมประจำปี อาจร้องขอให้คณะกรรมการผู้ชำนาญให้เข้ามาตรวจสอบได้ เมื่อได้รับคำร้องขอเช่นว่านี้ ให้คณะกรรมการผู้ชำนาญดำเนินการตามคำร้องขอเป็นการด่วน”

6) ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดมาตรการป้องกันหรือควบคุมก่อนเกิดความเสียหายประการสุดท้าย เนื่องจากความเสียหายที่เกิดขึ้น ย่อมเกิดผลกระทบเป็นวงกว้าง และไม่ควรที่ให้เกิดการณ์ในลักษณะเช่นนี้ ต้องเกิดขึ้นซ้ำอีกบ่อย ๆ จึงควรกำหนดเป็นมาตรการในเชิงป้องกันหรือควบคุมโดยการนำเอาหลักการใช้ค่าเสียหายในเชิงลงโทษ มาบังคับใช้กับผู้กระทำความผิดที่ไม่เห็นแก่ส่วนรวม เพื่อเป็นการปรามผู้กระทำความผิดรายนี้หรือรายอื่น ให้มีความระมัดระวังยิ่งขึ้น แต่ทั้งนี้ ควรกำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของรัฐในการจัดการปัญหาดังกล่าว

จึงเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 มาตรา 97 วรรคสาม “เมื่อศาลมีคำพิพากษาให้จำเลยต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหาย และศาลเห็นว่าเป็นการกระทำโดยจงใจ หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นอย่างร้ายแรง ให้ศาลมีอำนาจกำหนดค่าเสียหายเพื่อลงโทษ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งการกระทำนั้น และให้เงินดังกล่าวตกเป็นของกองทุนสิ่งแวดล้อม”

เอกสารอ้างอิง

อุดมศักดิ์ สินธิพงษ์, กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม, พิมพ์ครั้งที่ 6, กรุงเทพฯ วิญญูชน, 2566.

ปริญญาวัน ชมแสวก, “ค่าเสียหายเชิงลงโทษในคดีละเมิด”, วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2550.

รศ.พิมพ์ใจ รื่นเรือง, เอกสารประกอบคำบรรยายกระบวนวิชาหลักกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.